

Alutaguse maraton

Kui eestlane kunagi suusatama hakkas, oli ta õnnelik kõige üle, mis talve meenutas. Sõideti igal pool - põllul, metsa vahel, kõnniteedel. Tänapäeval kasutatakse uhkeid rajamasinaid, mis maksavad kodu hinda. Meil on kasutada kümned kilomeetrid valgustatud radasid ajal, mil elekter on ajaloo kalleim. Kui vanasti jäi võistlus ära lumepuudusel, siis ka sellele on lumekahurite näol lahendus olemas. Sellisest luksusest ei osatud kuuekümnendatel unistadagi. Sind peeti hulluks, kui mõtlesid mootorsaaniaid ja auhinnaks oli vimpel. Lähme korra ajas tagasi ning vaatame, kuidas alustas Eesti üks populaarsemaid maratone. Mismoodi kulges spordiürituse areng ja mida arvavad asjaosalised ise.

1962-1968 suusamatk Jõhvi-Kuremäe-Jõhvi



Jüri Schmidt

Foto: ESBL

Idee korraldada Ida-Virumaal oma maraton/matki tuli Kohtla-Järve meestel peale Tartu Maratonil osalemist. Mehed said kokku ja arutasid, et miks ei võiks Ida-Virumaal ka midagi sellist olla. Algselt oli plaan korraldada suusamatki juba 1961.a., aga kehvade lumeolude tõttu ei olnud see võimalik. Alates 1962 aastast hakkasid Kohtla-Järve suusatajad korraldama kohalikke individuaalseid ja võistkondlike maratone. Esimene kohalik võistkondlik suusamatk-maraton toimus 25.02.1962 marsruudil Jõhvi-Kuremäe-Jõhvi. Sellest on välja kasvanud Alutaguse Maraton. (Jüri Schmidt)

Matk sai alguse Jõhvist kultuurimaja eest platsilt (praeguse Tsentraali ees olevalt platsilt), rada kulges mööda kõnniteid linnast välja ning sealt suundus mööda põldu Kuremäe poole.

Esmakordselt korraldatud Jõhvi-Kuremäe-Jõhvi suusamatkale kogunes halvale ilmale vaatamata starti 121 suusatajat. Kuremäel oli võistlejatel võimalu 2 tundi puhata. Umbes 30 km pikkuse distantsi võitis Käva2 meeskond (A.Abel, R. Aija, T. Onton, E. Kroon) ajaga 1:55,58 (J. Schmidt / 19. märts a1962, Spordileht)

Sellesse ajajärku jääb ka kahjuks 3 aastat (1963, 1964 ja 1965), mida taastada ei õnnestunud. 1963.a. oli Leninlikus Lipus viide, et märtsis toimub Kuremäe-Jõhvi matk. Samuti oli viide 8.veebruari Spordilehes, kus oli välja toodud, et 10.märtsil ootavad matkarajad põlevkivirajooni töötajaid marsruudil Kuremäe-Jõhvi. (H. Aasaleht/ 8.vebruar

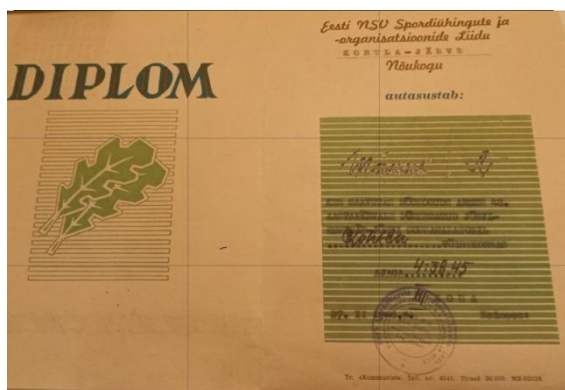
1963, Spordileht) Kuid kas need matkad ka päriselt toimusid jäidki teadmata. Samas intervjuust Toivo Tünniga väitis ta, et mingitel aegadel jäi matk ära. Seda ei välistanud ka Jüri Schmidt, kes ütles, et tingimused rajal olid kehvad ning võimalik, et nendel aastatel võisid matkad ära jääda. Rajaolud Jõhvist Koseni olid väga keerulised. **Kogu lumi oli pruunikat värvi. Päril valget värvi lund oli raske leida.** Ja see kõik mõjutas ka libisemist. See sai ka üheks põhjuseks, miks hakati otsima uut marsruuti. (Jüri Schmidt)

1966.a. toimus matk ikka Jõhvi-Kuremäe-Jõhvi suunal. Sellest matkast võttis osa 150 osalejat. Meestest võitis Kohtla-Järve meeskond koosseisus: J. Schmidt, V. Rosenthal, T. Tünni ning naiste arvestuses võitis naiskond kuhu kuulusid T.Soom, Kovorova, Varakina.



Foto: Põhjarannik 2018

Toivo Tünni rääkis, kuidas tema esimesest AL Maratonist osa võttis 1966 aastal. Kui varasematel aastatel oli meeskondades 4 liiget, siis mingi aeg muudeti see ära, kuna meeskondadel oli raskusi neljanda liikme leidmisega. Nende võistkonnas oli lisaks Toivole J. Schmidt ja V. Rosenthal. Kuna tema noore andeka suusatajana tuli just eesti meistriks ütlesid võistkonna liikmed, et ta võib ees oma tempoga ära minna, siis saabki Kuremäel rohkem puhata. **Kui ta Jõhvi linnast põllule jõudis, avastas, et öösel oli tuul Ahtme tehastest tuha raja peale kandnud ning see mähkis ennast suuskade alla kinni ja sõita oli pea võimatu.** Peale Koset metsa vahel sai alles hakata uuesti normaalselt suusatama aga selleks ajaks oli kogu võhm juba väljas. Kuidagi jõudis ta Kuremäele ning seal sai süüa ja puhata, aga samas tekkis väikene hirm, et kuidas küll tagasi jõuab nin kuidas see lõik Kose ja Jõhvi vahel uuesti üle elad. Kuid kui võistkonna kaaslased kohale jõudsid siis nemad ütlesid, et väga hull see lõik ei olnud ja teiste järgi sõites oli puhas lumi selles kohas juba välja tulnud ning sai suusatada küll. Tagasi minnes see lõik nii hull enam ei olnudki. Ja meeskondlikult saavutati esimene koht.



Allan Männi diplom aastal 1966

Allan Männi

Aastal 1966 oli ilm nullilähedane, suusad said määratud kollase swixi ja pooltahke punase rexiga. Lund oli piisavalt sel aastal. Aga võistluse tegi raskeks see Ahtme soojuselektrijaama tahm, see tegi suusaraja mustaks. Sulaga oli kõige raskem. Peale seda, kui Jõhvi tagasi jõudsime, olin ma nii väsinud ja tühi. **Mäletan selgelt, et jõin 11 klaasi**

teed kultuurimajas. Auhinnaks sain sinist värvi metallümbrisega liitrise joogitermose, millel oli peal korgist kork. (Allan Männi)

1967 aastast on samuti teada, et matk pidi toimuma 26.veebbruaril, kuid kahjuks ei õnnestunud leida tõestust, kas antud aastal matk ka päriselt toimus. On olemas eelinfo, aga tulemused ja järelkaja puuduvad.

Kuid 1968.aastal 18. veebruaril toimus matk viimast korda marsruudil Jõhvi-Kuremäe-Jõhvi. Sellest matkast võttis osa 202 võistlejat. Meestest võitis meeskond koosseisuga: R.Aia, V.Teetlok, M.Jääger

1969-1976 Kose-Kuremäe-Kose

1969.aastal anti esimest korda matka start Koselt. Kehv lume kvaliteet Jõhvi ja Kose vahelisel lõigul oli peamiseks põhjuseks, miks viidi matka start Jõhvist Kosele (Jüri Schmidt). **Lisaks muutus linnas suusatamine keerulisemaks, sest liiklus muutus linnas suuremaks, siis viidi start ja finiš üle Kosele.** Matkasid korraldas Kohtla-Järve spordi komitee eesotsas Harri Laos ja radu aitas sisse sõita Enn Käiss oma matkajatega. Start ja finiš oli Kosel platsipeal. Kui varasemalt oli pausi kohaks Kuremäel kultuurimaja, siis nüüd puhati juba Kalevi Spordibaasis. Kuremäel Suusabaasi juures võttis Enn Käiss oma suure kellaga aega ja pani tulemused kirja. Kuremäel joodi teed ja kuivatati oma saapaid ja sokke. Puhke aeg hakkas lugema sellest ajast kui viimane meeskond jõudis kuremäele. Marsruut kulges koselt-



Estonia kaevanduse erakogu

kuremäele ja tagasi. Kuremäelt läks mööda tee äärt Raudi surnuaia juurest mööda, siis läks metsa ja mööda metsateed Koseni. Ja Kosel oli siis juba sisse sõidetud suusarada. Tollased auhinnad olid head. Auhindadeks oli: termosed, spordikotid, suusamütsid valge triibuga (sinise-valge-sinine), dressid, suusad, suusakepid. Kõik olid rõõmsad kui said hiina termosel. E. Käiss organiseeris läbi matkaklubi auhindasid. (Toivo Tünni)



Foto: Ajapaik

Nikolai Politajev

1969. aastast hakati osalejatele andma erinevate värvidega linte. Väga uhke oli neid linte koguda. Ma kogusin neid ja mul on nad siiani alles. Kui te soovite, ma võin teile nendest pildid teha ja saata. Ma väga hoian neid. Diplomid ja muud asjad, mida seal anti ei olnud minu jaoks tähtsad, aga neid linte oli väga uhke koguda. (Nikolai Politajev)

1969 aasta matkast võttis osa 323 võistlejat. Meestest võitis meeskond koosseisuga: R.Aia, V.Teetlok, J.Mjazin. Samuti muudeti võistlejate palvel puhkeajaga Kuremäel. Kui algselt oli selleks 2 tundi, siis nüüd oli selleks poolteist tundi.

1970 aastal oli Patrull matk, kus võistkondlik matk toimus marsruudil Kose-Kuremäe-kose, kuid naised ja matkajad sõitsid poolel distantisil ehk. Kuremäe-

Kose. Samuti toimus patrull matk 1971. aastal. Sellel aastal võitis meestest meeskond koosseisuga: A.Männi, O.Innos, E.Metsalu. 1972. aastal võttis matkast osa 234 võistlejat. Ning võidutsesid A.Männi, O.Innos, H.Virve. 1973 aastal osales matkal 301 võistlejat ning sellel aastal võidutsesid T.Tünni, V.Rosenthal, A.Viimsalu. 1974.aasta kohta oli olemas küll eelteade, aga rohkem infot me kahjuks ei leidnud. 1975 aastal toimus 22.02 matk kus võttis osa 283 võistlejat. Võitjaks tulid Seppenen, Suranov, Smortskov.

1976 aastal toimus väidetavalt 15. suusamaraton/matk. Osa võttis 252 võistlejat, kuid täpsemat infot leida ei õnnestunud.

Arkadi Viimsalu

Treener pani võistkonnad kokku ja meie läksime võistlema. Asutused ise organiseerisid bussid, aga paljud tulid kohale ka liinibussiga. Rada läks läbi Vasavere metsa Kuremäele välja ja nii see ring käis. Rajaprofiil oli enam-vähem. Rada kulges ühtepidi. Raja kvaliteedi osas võis olla erinevusi. Kui buraanid tulid välja, siis sai tugevama põhja alla, kvaliteet läks paremaks. Olin ise rajameister, tuli linna võistlustel rada ette valmistada, siis sai nii palju kiruda. Kalamehed tulid suurte saabastega ja tallasid eelmisel öhtul ära raja. Linna meistrivõistlustel oli see. Alutaguse maratonil neid nimesid ei mäleta kes rajameistrid olid. Tolle aja auhinnad olid diplom ja soe käepigistus ja oligi kõik. (Arkadi Viimsalu)

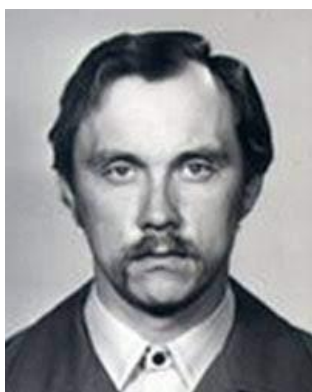


Foto: ESBL

Enn Käiss

Teadmised, kuidas Maratoni läbi viia, need sai Enn Harri Laoselt. Alguses tegid nad seda koos, kuid hiljem hakkas ta koos matkaklubi noortega ise radu ette sõitma. Talle tuli meelde juhtum, kus öösel oli tuisk ning eelneval **öhtul sisse sõidetud rada oli hommikuks kõik täis tuisanud**. Noored olid parajasti rada sisse sõitmas, kui järsku tuli tagant üks võistleja, kes hõikas järjepidevalt rada, rada. Lõpuks oli noorel suusatajal villand saanud ning lasknud selle võistleja endast mööda, kuid siis oli võistleja üllatus suur, kui edasi enam sisse sõidetud rada polnudki.

1977-1994 Estonia kaevanduse aladel

Kuna võistlejad soovisid sõitmiseks pigem mägisemat maad, tuli korraldajatel pidevalt mõelda, kust rada teha (Jüri Schmidt). Kohtla-Järve Turismiklubi asuski 1977 aastal arutama veebruaris peetava Nõukogude armee aastapäevale pühendatud suusamatka ja- maratoni plaani (E. Käiss, Leninlik Lipp 8. veebruaril, 1977). Arutades ning olusid arvestades pakuti algselt välja uueks finišipaigaks Iisakut, kuid sinna oli rada raske viia. Niisiis hakati uurima “Estonia” kaevanduse piirkonda (Leninlik lipp, 1984). Lõpuks otsustatigi traditsiooniline matk korraldada veidi muudetud, pikemal ja huvitavamal marsruudil (E. Käiss, Leninlik Lipp 8. veebruaril, 1977). Uus raja marsruudi valmistas esimest korda ette rajameister Rein Jagula ning rada kulges „Estonia“ kaevandus- Raudi- Konsu- Kurtna- Kose trassil. Raja kogupikkus oli veidi rohkem kui 30 km. Võistluspäeval oli väljas ehtne suusailm: -4°C külma ja nõrk tuul. Organiseerijad olid tublisti vaeva näinud, rada oli hästi ette valmistatud ja kulges looduslikult kaunites kohtades. (J. Skorohodov, Leninlik Lipp 23. veebruaril 1977) Mõeldud oli ka puhke

peatustele ning raja ohutusele. Konsu läheduses organiseerisid kogenud suusamatkajad laagripaiga, kus sai puhata, lõkke ääres end soojendada ning teed juua. Samasse oli püstitatud telk, kus võis näha ja kuulata seletusi, kuidas korraldatakse matku ja ööbitakse välitingimustes talvel. Neile matkajatele, kes matka lõpuosas ära väsisid või liialt hilja peale jäid, oli ära märgistatud nii stardis asuval rajaskeemil kui ka Pannjärve läheduses rajal koht, kus sai matka katkestada ning liivakarjääris ootava valve bussiga Kosele sõita. (E. Käiss, Leninlik Lipp 8. veebruaril, 1977)

Võistlus oli põhiliselt küll võistkondlik, kuid osaleda võisid kõik soovijad. Starti tuli 12 meeskonda ning kokku asus teele ligi 1500 inimest. Peamisteks konkurentideks oli nagu varasematel aastatel V.I Lenini nim. PTK, Püssi Puitplaatide kombinaadi ja Ahtme kaevanduse võistkond. Mitte kõik võistlejad ei pidanud paljudele tõusudele ja langustele vastu. Viimasel 5-kilomeetrisel lõigul oli ees Ahtme kaevanduse võistkond. Nemad saavutasid ka esikoha. Võistkonda kuulusid Gennadi Sobakin, Sergei Hromov ja Igor Kums, kes näitasid suurepäraselt füüsilist ettevalmistust. Nende järel jõudis finišisse Püssi Puitplaatide Kombinaadi võistkond koosseisus Igor Huadonov, Nikolai Poletajev ja Rein Sumberg. Kolmandale kohale jäi V.I Lenini nim. PTK võistkond. Pärast kahetunnist sõitu ootas suusatajaid finišis kuum tee, töötas puhvet ja võis hästi puhata. (J. Skorohhodov, Leninlik Lipp 23. veebruaril 1977)

1977 aasta on Maratoni ajaloos ka märkimisväärse tähendusega. Sel aastal pakkus Arvo Lekk välja **maratonile uue nime „Alutaguse Maraton“, mis on kasutusel tänaseni.**

Maraton edenes hästi, kuid sellega koos kasvasid ka nõudmised. Võistlejatel oli vaja kehakinnitus-ja pesemiskohti jne. Kosel kahjuks need võimalused puudusid ning siis võeti uuesti kaalumisele Iisaku variant, millest vahepeal loobuti. Nii kulgesidki 1978 ja 1979 aasta maratoni rada Pannjärve-Raudi-Kõnnu-Jõuga-Iisaku. Rada sõideti sisse lumesaanidega ning raja kogupikkuseks oli 35-38 km. Rada kulges looduslikult kaunis metsas ja liigendatud maastikul. Kõnnu kandis ootas osavõtjaid joogipunkt, kus kõik said tasuta teed. (Leninlik lipp, 1978, 1984).



Ain Luuk

Kahjuks ma aastat ei mäleta. Meenub, et lõpp oli Iisakul. Üks hetk juhtus selline täbar lugu, et **kogu punt, kes ees otsas sõitis. Me kõik eksisime ära.** Tol ajal puudusid rajatähised ning rada oli lund täiesti täis tuisanud. Ekslesime metsas kuni lõpuks jõudsime Päriveri mäe juurde, mis on Iisaku lähedal. Olime

kõik ära külmunud. See oli huvitav periood, kus kaevandused omavahel ka võistlesid, et kes teeb paremad suusarajad, kellel on valgustatud rada jne. Rajatraktorid puudusid, sõideti buldooseriga tagurpidi sahk maas ning siis tõmmati eraldi klassikarada buraani abil sisse.



Foto: Marika Raja erakogu

Maarika Raja

Sõitsime kolmeses meeskonnas. Kolmekesi sõites- esimene alati kihutas, viimasel oli tegu, et kahel esimesel tiimiliikmel järel hoida. Mõne aja tagant vahetasime vedajat, esimene langes kolmandaks ja siis hakkas see seal sabas vinguma, et miks te kihutate.

1979 aastal oli vähe neid, kes asusid sõitma täispikka maratoni. Pannjärvelt startis vaid 11 võistkonda ning veerandsada matkajat, kuid Raudilt lisandus neile juba 29 mees- ja naiskonda ning veel ligi paarsada matkajat. Kuigi Kohtla-Järve EPT meestel R. Kivimäel, V. Paatel ja K. Schmidtil oli alles kontides eelmisel päeval sõidetud Tallinn-Keila-Tallinna maratoni väsimus jätkuks neil veel hoogu ning nii finišeeriti 4-minutilise edumaaga Kohtla kaevanduse meeskonna ees. (E. Käiss, Leninlik Lipp 1979)



Foto: Kristo Parksepp

Ülo Ahu

Kui tema sõitis, siis Alutaguse Maratoni rada kulges Jõuga poole. Sõit toimus kolmest võistkondades. Taheti panna välja kaks võistkonda, kuid teisest meeskonnast oli kolmas liige puudu. Otsustati siis, et teine meeskond sõidab kahekesti. Teise meeskonna esimene mees jõudis finišisse ja hakati ootama teist. Oodati ja oodati aga kedagi rohkem ei tulnud. Buss hakkas ka juba tagasi sõitma. Sõideti siis mööda Jõuga teed tagasi ja ühtäkki nähti, et kadunud teine liige kõndis suusad õlal maantee peal bussile vastu.

toona läbi ühe pere hoovist ja temal oli läinud

sõitmisest kõht tühjaks, otsustas ta pererahva lahkust ära kasutada ning minna tuppa suppi sööma. Kui kõht oli täis söödud, siis enam ei viitsinud edasi sõita ja otsustas jalgsi mööda teed sõita.

1980. aastal otsustasid aga korraldajad vahelduseks sõita Kuremäe-Kõnnu-Imatu-Varesmetsa-Iisaku marsruudil (Leninlik lipp, 1984). Seekord oli stardis 13 meeskonda ning 9 naiskonda. Meestest osutusid kiireimaks T. Evardi, A. Meng ja A. Normak ning naistest T. Siitas ja H. Maasleib. (E. Käiss, Leninlik Lipp 1980)

Ringmarsruut

Eri paikades asuvad start ja finiš tekitas võistlejate seas segadust. Nad pidid otsima oma asju stardipaigas bussist või puu külge riputatud asjade seast. (Leninlik lipp, 1984) **Nii pakkuski 1981 aastal rajameister Rein Jagula välja ringmarsruudi, kus start ja finiš asuvad Iisaku lähistel Tartu-Jõhvi maantee ääres.** See vältis probleeme võistlejatele üleriietega, samuti oli hea näidata, kus asuvad saunad ja toitlustus. Stardis oli üle 200 võistleja. Seekord võidutses Kohtla-Järve EPT meeskond koosseisus A. Normak, N. Koch ja A. Viimsalu. Naistest võidutsesid E. Polman ja T. Siitas. Finišis oli kuulda arvamusi, et seekordne maraton osavõtjate lootusi ei petnud. Rajameister R. Jagula ja saanijuht G. Veeber olid teinud head tööd. Raja põhi oli esimest korda sisse sõidetud tükk aega tagasi ning ettevalmistamisel olid suureks abiks hulk noori matkajaid ja alpiklubi liikmed. Toodi välja ka, et raja planeering oli huvitavam ning teenindamine parem. Turismiklubi ja linna aktiiv kandsid hoolt, et kõik saaksid päevakohased embleemid, vimplid, suusanädala märgid, kleebisid jne. Kiirematel lõpetajatel oli võimalus klubis vaadata täispikki värvilisi olümpiafilme Moskva Olümpiamängudest. (Leninlik lipp, 1981).

Enn Käiss

Samuti meenutas Enn, kuidas nad matkaklubi lastega maratoni rajaääres matkatelkides ööbisid, et saaks hommikul vara kohe radasid sisse sõitma minna. Nad panid oma laagri Jõuga järve äärde ülesse, kuid lastel oli õhtul igav hakanud ning nii hakkasid nad ülevalt järvekaldalt järvejääle alla laskma. Järgmisel päeval, kui maratoni/matka võistlejad jõudsid Jõuga järve kaldale sõitsid mööda rada järvekaldalt alla ning sattusid siis segadusse kuna edasi rada ei läinud, vaid tuleb laskumise kõrvalt kohe ülesse tagasi. (Enn Käiss)

Aastaid oli sõidetud Alutaguse maratoni Kose-Kurtina-Kuremäe suusaradel, kuid tehnilistel põhjustel tuli loobuda senistest stardi- ja finišikohtadest. Nii on stardikoht reisinud Pannjärvele, Raudile, Iisakusse, kus oli viimastel aastatel ka finiš ning nüüdseks koliti maratoni start ja finiš „Estonia“ Kaevanduse ruumidesse. (E. Käiss, Leninlik Lipp 1982) Kolimise üheks põhjuseks oli, et Iisakus asusid kõik vajalikud ruumid (saun, söökla jne) üksteisest väga kaugel, teiseks ja võimalik, et otsustavamaks põhjuseks sai hoopis see, et alates 1982 asus kogu Alutaguse

maratoni korraldama „Estonia“ Kaevandus. Ning seega oli loogiline, et Maratoni start ja finiš asuvad esimest korda “Estonia” kaevanduse juurest. (Leninlik lipp, 1984)

Individuaalne arvestus

Suusamaratonid üle Eesti koguvad üha enam populaarsust ja nii on ka Alutaguse maraton tekitanud huvi paljudes suusatajates. Sellest tulenevalt läks 1982 aastal „Estonia“ kaevanduse juurest starti 421 võistlejat nende hulgas ka osalejad Tartust, Tallinnast, Tamsalust, Harjust, Otepäält ja Aegviidust. **Esmakordselt oli kavas individuaalne arvestus.** 42km pikkusel rajal saavutas meestest 1. koha V. Jefimov (Aseri SK) 2. koha N. Koch (Kohtla-Järve EPT) ja 3. koha A. Liliim (TRÜ). Naistest saavutas 1. koha A. Popova (Tamsalu EPT) 2. koha E. Veeber (Kohtla-Järve EPT) ja 3. koha M. Mikson (EPA). Raja läbisid ka Kohtla-Järve EPT juhataja A. Mitt, PBKV peainsener H. Heinrichsen ja „Estonia“ kaevanduse direktor V. Viilup. (V. Murd, Leninlik Lipp 1982)

1983. aastal lasi talv end kaua oodata. Maratoni ajaks jagus lund aga trassil kõikjale. Rada kulges mööda kaunimast kaunimat maastiku ning oma vitamiinid said nii musklid kui ka emotsioonid. Maratoni korraldamise eesotsas oli „Estonia“ kaevanduse direktor Väino Viilup isiklikult, kes võimaldas enne rajale mineku suuski määrada kaevanduse ruumides, rajal pakuti kahes kontrollpunktis sooja teed, peale võistlust sai sööklas sooja toitu ning kasutada kaevanduse duširuumi. (M. Kokk, Leninlik Lipp 1983) Kuigi ilmastikutingimused olid rasked suutis rajameister Rein Jagula raja väga hästi ette valmistada. Meestele ja noorematele meesveterandile oli ettevalmistatud 32-km rada, ülejäänutele 22- km. Starti tuli 300 võistlejat ja paarsada suusatajat, kes läbisid raja matkates. Meestest võidutsesid Aseri KT mehed V. Zahharov; S. Zahharov; V. Jekimov. Ning naistest A. Popova; E. Veeber; M. Mikson, Maratoni läbisid ka Kohtla-Järve Rajooni RSN täitevkomitee esimees H. Lehist ja „Estonia“ kaevanduse direktor Väino Viilup, kes edestasid paljusid endast nooremaid sõitjaid. (V. Murd, Leninlik Lipp 1983)



Foto: erakogu

Kaarel Schmidt

Ta tuli 1975 aastal Voka elama ning iga päev kirjutas spordipäevikusse. Sinna said kirja tulemused, ajalehtede väljalõiked ja seda vastupidavusaladel jooksis, suusatamine, jalgratas, triatlon. Aasta 1978 Voka Ept 4 liikmeline võistkond võidab Keila

suusamaratoni. Koht on muidu kolmas, kuid eespool kaks võistkonda on komplekteeritud Ensv koondise liikmetest! Võistles 400 võistkonda K .Schmidt ja Raimo Kivimäe võtsid nööri ja Vambola Paate ja Arkadi Viimsalu ja nii see tuli. Võistkond pidi koos lõpetama. Alutaguse maraton sel ajal jäi teistele võistlustele varju. Võis olla aasta 1976- 77 (päevikus ei ole), kui startisin esmakordselt Alutaguse maratonil. Pärast võistlust sai 300 toruga Estonia kaevanduse duširuumis, kust veejuga tuli, ennast pesta. Auhinnaks oli kaevuri termos. Need olid head pikki aastaid- sai maaparandus töödele kaasa võtta. Arvasin, et seekord peaksin võitma, kuid jäin neljandaks. Võitsid Aseri mehed Zahharovid ja Jekimov. Põrutasin kohe stardist minema, kuid 5km pärast avastasin, et rajameister ei olnud hommikul kaugemale läinud. Värskes lumes vao ajamine võttis võhmale. Ega siis raja tegemist eriti tuntud, kuigi hakkasid välja ilmuma Buranid(lumekelk mootoriga). (Kaarel Schmidt)

Ilmataat otsustas oma võlad tasuda

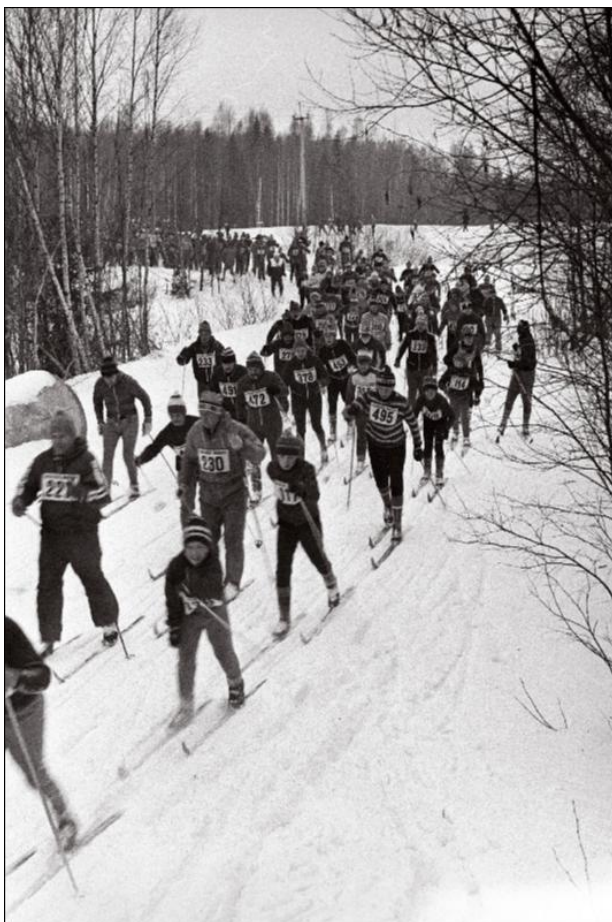


Foto: Eesti rahvusarhiiv

Ka 1984 aastal ei olnud ilmataat korraldajate poolel. Rada hakati ette valmistama juba Kevadel, kui käidi metsas sobivaid kohti vaatamas. Suvel puhastati buldooseriga rada võsast. Talvised sulad ja tugevad tuuled muutsid aga raja ettevalmistamise keerulisemaks. Peale aastavahetuse torne tuli paar nädalat maha langenud puid raiuda ning saagida, et rada puhastada. Kuna maa polnud läbikülmunud ei olnud võimalik traktoriga peale minna. (E. Mõdriku, Leninlik lipp, 1984). **Öö enne Alutaguse maratoni otsustas ilmataat oma võlad tasuda ja kattis ööga suusarajad ning isegi üldkasutatavad teed kohati kuni meetrise lumekorraga.** Mida see küll võis tähendada korraldajatele ja eriti rajameistritele.

starti tulnud peaaegu 700 võistlejat ning võistlustingimused oli väga korralikud. Ette oli valmistatud 42-km ja 26-km rada. Meestest tulid võitjateks 1. koht S. Sarapov (2.50.11), 2. koht L. Zavjalov, 3. koht A. Zamahhin. Naistest

võidutsesid 1. koht K. Hallik (1.56.48), 2. koht M. Raja, 3. koht E. Veeber. (V. Murd, Leninlik lipp, 1984).

Sümpaatne suusaülikonnas ja suuskadel metsseapõrsas

Juba teist aastast järjest, ei soosi ilm maratoni organisaatoreid ja võistlejaid. Kuid väsimatu rajameister Rein Jagula suutis kehvale ilmastikule vaatamata ette valmistada igati nõuetekohase võistlusraja ja seda nii 42-km kui ka 26- km rajana. Maratonile oli saabunud üle 500 osavõtja vabariigi erinevatest keskustest. Meestest olid kiiremad N. Politajev. R. Jagula ja I. Huadonov ning naistest M. Raju; K. Külmhallik; M. Raudsepp (V. Murd, Leninlik lipp 1985). Maratonist osavõtjad said ennast ette valmistada ja ümber riietuda soojades ruumides ning peale maratoni pesta end sooja dušši all. Avatud oli ka puhvet ja söökla, kus osalejad said einestada. Auhinnaks olid diplomid ja vimplid. **Kõikidele osalejatele jagati aga maratoniembleemi, millel oli kujundatud Alutaguse metsade põlisasukas, sümpaatne suusaülikonnas ja suuskadel metsseapõrsas.** (A. Krass, Leninlik Lipp 1985)

Nikolai Politajev

Võrreldes tänapäevaga ei pidanud meie ise stardimaksu maksma, vaid meie eest tasus selle spordiklubi. Ka autasud on erinevad võrreldes tänapäevaga. Kui tänapäeval antakse võitjatele rahalised preemiad, siis midagi sellist tol ajal ei olnud. Siis oli üheks auhinnaks metssea nahk. Samas minul pole kunagi metssea nahka olnud, ilmselt pole ma seda võtnud. Meenub ka selline seik, et 1985. aastal tegi kaasvõistleja järgnevat trikki. Tema isa oli tol ajal spordi instruktor ja töötas kaevanduses. Tema tegeles raja ettevalmistamisega. Ta tegi “Buraaniga” ühes kohas ainult ühe jälje, millega sai lõigata umbes 30 meetrit distantist. Ja see poiss, kellega ma sõitsin teadis seda ja kasutas võimaluse ära. Aga ta oli päris tugev suusataja, kuulus Eesti paremikku, oli taseme poolest umbes kümnes Eestis. Muidugi kõige lõpus näitasin talle koha kätte. Kokkuvõttes sai ta teise koha, me sõitsime temaga kahekesi teistest pikalt eest ära. (Nikolai Politajev)

Maarika Raja

Mäletan, et sõit oli kuskil Jõuga kandis, võis olla Illuka krossiraja kandis. Olin I kursuse tudengina Otepääl kursuse laagris. Laupäeval sõitsin koju, et osaleda pinginaabri pulmas Raadnal. Öö möllates, hommikul sõitsin Raadnalt Jõhvi, võtsin suusad, et startida



Foto: Põhjarannik

Alutaguse Maratonil (1985). Oli väga raske sõit, katkestada polnud mõtet, kes sind ikka metsavahelt lõppu viib, üritasin siis ikka end liigutada, et võimalikult kiiresti finishisse jõuda ja piinadest vabaneda. **Närvi ajas ka see, et Ivar Kukk sõitis pool maratoni mu suusakandadel.** Ta vist oli siis ka klubi president või kuidas neid siis nimetati, ja ma ei julgenud ju midagi talle öelda ka. Finišis tuli ja tänas mind, et tänu minule jõudis tema finishisse, muidu oleks metsavahel “otsad andnud” (meie lähedal rohkem sõitjaid vist polnud) (Maarika Raja)

Nägi silme ees ainult peaauhinda — metsseanahka.

1986. aastal oli ilm mõnusalt päikeseline ja parajalt pakaseline, lumi kiirgas ja lõi kõigile suurepärase meeleolu. Peale rivistust ja „Estonia“ Kaevanduse direktori Väino Viilupi häid soove kõlas stardipauk ning tohutu rahvamass sööstis minekule. Nende seas ka Viilup. **Eesmärgid ei olnud kõikidel ühesugused: mõni soovis lihtsalt raja läbi sõita, paljud soovisid aasta või kaks tagasi saadud aega tingimata parandada, osa nägi aga silme ees ainult peaauhinda — metsseanahka.** Auhindu oli muuseas väga palju. (B. Klubov, Leninlik Lipp 1986)

Kuidas selle organiseerimata ajaveetmisega on?

Kui võistlejad olid rajal uuris Boriss Klubov spordiürituse peaorganisaator, kaevanduse ametiühingukomitee esimees Rein Rahuojalt, kuidas maratoniks valmistuti?

Rein Rahuoja: «Algust tegime juba suvel, hakkasime aegamööda rada ette valmistama. Kandsime hoolt sümboolika eest. Maratoni lähenedes tuli asjatoimetusi aina juurde. Osavõtjaid on ju näete, kui palju. Arvata on, et maratonile tõmbab hoolitsus ja tähelepanu osavõtjate suhtes. Pole mõtet salata, et kohapealsest massispordist rääkides ei taheta eriti mõelda konkreetsele ja reaalsele abile ning toetusele. Talvistel puhkepäevadel lähevad paljud linlased

meeleldi suusatama. **Aga kuidas selle organiseerimata ajaveetmisega on? Pole korralikku suusarada, riietusruume, kohta ja võimalusi teejoomiseks.»** (R. Rahuoja viidatud B. Klubov kaudu, Leninlik Lipp 1986)

Number 2 all saabus finišisse «Estonia» kaevanduse direktor Väino Viilup. B. Klubov tundis huvi, mida suusatamine talle pakub?

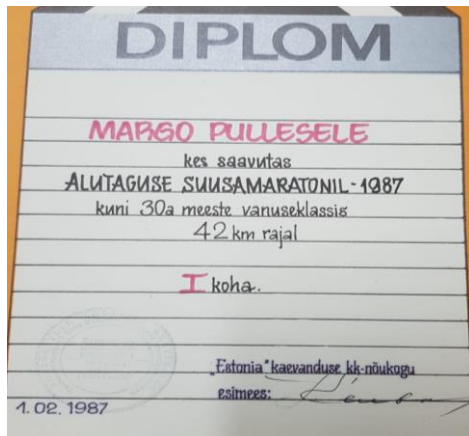


Foto: Eesti entsüklopeedia

Väino Viilup

Liikumine on minu jaoks mitte üksnes rõõm, vaid ka eluline vajadus. Ma ei ole iialgi olnud rekordipüstitaja, aga pole ainsatki päeva alustanud võimlemata. Suvel teen tervisejooksu ja võimlen hantlitega, talvel käin ujulas, mängin võrkpalli ja muidugi suusatan. Minu arvates on sportimine hea enesetunde ja töövõime säilitamiseks usaldusväärne retsept. (V. Viilup viidatud B. Klubov kaudu, Leninlik Lipp 1986) Kokku oli rajal 720 suusahuvilist. Meeste vanuseklassis võidutsesid P. Vahi; R. Jagula; I. Huadonov. (B. Klubov, Leninlik Lipp 1986)

Ei jõutud vastuvõtuks isegi väärilisi auavaldusi korraldada



1987 aastal kihas „Estonia“ kaevanduse esine rahvast, sest starti ootas järjekordne Alutaguse maraton. Stardipauku ootas ligi 600 suusahuvilist. Peale võistlejate oli kohale tulnud ka pealtvaatajad, keda huvitas, kes seekord peaauhinna endale viib ja kas kohalikel meestel on võit jõukohane. **Võitja saabus finišisse aga nii kiiresti ja ootamatult, et talle ei jõutud vastuvõtuks isegi väärilisi auavaldusi korraldada.** Võitjaks osutus väga heade füüsiliste eeldustega ja suurepärase sportliku vormiga tartlane Margo Pulles. Vaid nelja minuti võrra jäi temast maha Alutaguse metsavaht Raivo Sellik. (B. Klubov, Leninlik Lipp 1987)

Esimene läbiviidud maraton Eestis

Taaskord otsustas ilmataat Maratoni korraldajatele vingerpussi mängida ning kostitas korraldajaid vihmaga. See oleks ilmataadil isegi õnnestunud kui ööl vastu 7. veebruarit poleks külmetanud ja natuke lume lisa tulnud. Maratoni võimsad rajameistrid Rein Jagulal ja tema abilistel, kes raja eest vastutavad tuli palju vaeva näha, et otsida Alutaguse metsadest välja kõige paksema lumevaibaga kohad. Rajameistritel õnnestus ette valmistada kaks distantssi 25- ja 18-kilomeetrine. Võistlusraja stardipaik tuli viia kaevandusest mõni kilomeeter eemale. Sellist vaatepilti

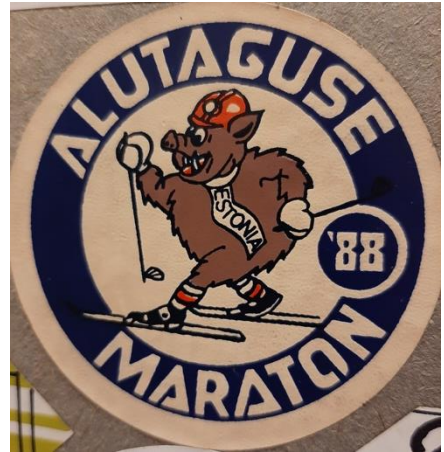


Foto: erakogu

tulid kohale uudistama lausa 363 suusatajat- kuna nad lihtsalt ei uskunud, et see on võimalik. Maratonile tuli külalisi Narvast, Tartust, Tallinnast, Haapsalust ja paljudest teistest vabariigi rajoonidest, isegi Hiiumaalt. **Pole ka imeks panna, sest Alutaguse maraton oli 1988 aastal esimene läbiviidud maraton Eestis.** (A. Krass, Leninlik lipp 1988 a,b).

1989. aastal maratoni korraldajatel, aga nii hästi ei läinud kui eelnevatel aastatel ning vastu tuli võtta raske otsus ning jätta maraton ära, kuna rajal oli kohati paljas jää ja kohati lage maa. (Leninlik lipp, 1989).

Ka 1990. aastal ei olnud ilmataat maratoni korraldajate poolt polnud korraldajad viimase päevani kindlad, kas maratoni üldse saab korraldada. Otsustamiseks tuli korraldajatel väga originaalne idee. Rajale saadeti kaevanduse kõige kogenum suusataja Raivo Sellik, kes peale raja läbimist ütles murelikele korraldajatele naeratus suul, et maratoni saab pidada küll. Kehvade lumeolude tõttu otsustati distantssi lühendada ning nii kujunes distantssi pikkusteks vaid 5-km ja 17-km. Vaatamata hallile pühapäevahommikule oli stardis ligi 500 võistlejat. 17-km esikoht kuulus Tiit Pekk'le. Teine oli P. Reedi ning kolmas J. Madisson (B. Klubov, Leninlik lipp, 1990)



Foto: Õhtuleht

Tiit Pekk

Meenus lugu ajast, kui olin veel noor. See oli see aeg, kui maraton oli „point to point“ ehk algas ja lõppes „Estonia“ kaevanduse juures. Ma sõitsin lühemat distantssi, sest ma olin nii noor, et pikale distantstile mind ei lubatud. Me sõitsime koos Veljo Kattago ja Andri Prodeliga eest ära ja siis jooksid üle suusaraja suus metssiga,

7 väikest triibulist põrsast ja teine suur siga. Mul oli küll natuke hirmunud, kuid teised kaks sõpra olid jahimeeste pojad, siis nemad rahustasid mind maha. See oli kahtlemata üks uskumatutest elamustest. Sedasama metssiga, kes on Alutaguse maratoni embleemi peal, olen mina elusuures näinud väga palju kordi. (Tiit Pekk)

Kuigi Rein Rahuoja on korduvalt väitnud peale maratoni lõppu, et järgmisel aastal ta enam sellega tegelema ei hakka. Kui aga maratoni aeg kätte hakkab jõudma on pere ja kodused muremõtted juba meelest läinud ning elatakse üksnes maratonile. (B. Klubov, Leninlik lipp, 1990)

Täpselt nii oli ka 1991 aastal. Kui toimus järjekordne Alutaguse Maraton. Starti oli tulnud natuke üle 350 võistleja ning võisteldi 23-km ja 37-km pikkusel rajal. Kohale olid tulnud paljud varasemad osalejad ning palju tuntuid sportlasi. Seekord võttis esikoha Tallinnast pärit Peep Koidu. (B. Klubov, Põhjarannik 1991)

Ka 1992. aastal ei olnud ilmaolud maratoni soosivad. Kuid vaatamata viimaste talvede kehvadele lumeoludele on suutnud „Estonia“ kaevanduse kehakultuurikollektiiv ette valmistada järjekordse suusamaratoni 23 ja 37 km pikkused metsarajad. Kui eelnevalt on suusatatud klassikalises stiilis, siis seekord tuleb sõit vabastiilis. (H. Aasaleht, Põhjarannik 1992) Kui varasematel aastatel on „Estonia“ kaevandus ise leidnud auhindade jaoks raha, siis sellel aastal oli neil sellega probleeme ning nad otsisid ettevõtteid, kes oleksid nõus maratoni auhinna fondi panustama. (R. Jagula, Põhjarannik 1992)

Kahjuks ei õnnestunud leida tõestusmaterjale 1993 aasta maratoni toimumise kohta. Kuid arvestades viimaste aastate kehvasid lumeolusid, „Estonia“ kaevanduse enda raskeid aegu ning osalejate järjest vähenevat huvi, oleme veendunud, et 1993 aastal maratoni ei toimunud.



Foto: Manualslib

1994 aastal anti „Estonia“ kaevanduses järjekordne Alutaguse suusamaratoni start. „Estonia“ kaevandusele oli see juba 10 kord korraldada maratoni. Seekord oli starti tulnud rohkem kui 110 suusahuvilise üle eest. Sõideti vastavalt siis 23 ja 37 km metsarajal. (Järva Teataja 1994) Ning nagu ka eelmine kord sõideti ka seekord maraton vabastiilis. Võistluse peaauhinna oli seekord välja pannud põllumajandustootmise ühistu „Kaleva“ ning selleks oli „Jonseredi“ mootorsaag, mille väärtus ulatus 4000 kroonini. (H. Aasaleht, Järva Teataja 1994) Võitjaks ning mootorsae omanikuks sai Margo Pulles, teiseks tuli Are Mets ning kolmanda koha sai Pavo Raudsepp.

Margo Pulles

See oli kaevanduse maraton. Rajad olid metsasihtide peal, start ja finiš olid suurema tee ääres kaevanduse lähedal. Rajal oli 1 või 2 joogipunkti ning lõpus pakuti teed. Tore, et selliseid asju tehti, keegi ei vingunud millegi üle. Maratonil osalesin, kuna olin suusataja ja alati sellised maratonid on n.ö tühjendustreeningud ja kui klapib graafikuga, siis osalesingi. Sobis sellel ajal ja nii juhtus olema. Tollel ajal oli selline ajastu, et see oli Noor



Foto: Ajapaik

Eesti ja rahadega oli nii nagu oli. Paljud lõpetasid suusaspordi ja läksid tööle. Ise pidid vaatama, kuidas ellu jääda. Klubi all ma ei osalenud. Suusaklubid hakkasid arvatavasti hiljem tekkima. Maratonidel osalejad olid suusafanaatikud. Osaleti oma vahenditega ja omal käel. Ma ei tea, kuidas praegu sellega on, aga kui mina olin aktiivne sportlane siis me kasutasime selliseid maratoni treeningu eesmärgiga. Võisteldes pingutas tugevamini ja maratonidel osalemine oli meile oluline. Meenub, et 94. aastal oli päris huvitav maratoni finiš. **Sõitsime Are'ga koos ja vahetult enne lõppu jäi tema suusaots mingisuguse asja taha, mis paistis lume alt. Pikali ta ei kukkunud, aga tantsis ühel suusal päris kenasti.** Loomulikult jäi ta selle tagajärjel veidi maha. Ta sai mind päris kiiresti kätte, aga veidi jäi puudu, et mind teiseks jätta. (Margo Pulles) Kuid kahjuks oli see viimane "Estonia" Kaevanduse poolt korraldatud Alutaguse suusamaraton.



Foto: Eesti entüklopeedia

Allar Kivil

Alutaguse Maratonil olen osalenud 2-3 korda kui veel laps olin. Uuemal ajal aga 4 korda. Estoloppeti maratonidel osalemine on suusatajale Eestis pigem alati auasi ja võimalusel osalen nendel alati. Alutagusel on tihti keeruline talveilm, mis muudab suuskade määrimise huvitavaks ja rajal on sageli eessõitjatel probleeme jälje sisse sõitmisega ja seetõttu on tihti ka suurem seltskond koos. Mäletan, et endal läks noorena Estonia kaevanduse radadel suusk maratoni keskel pooleks ja siis sõitsingi nii lõpuni aga tulemus oli sellest hoolimata päris hea. Praegustel ehk Pannjärve aegadel on tase olnud ühtlaselt hea. Eelmise korraldusega võrreldes on ka sportlik pool muutunud oluliselt paremaks.

2006-... Uus ajastu

Alutaguse Suusaklubi otsustas eesotsas tollase tegevjuhti Peep Kiviliga, et võiks uuesti taaselistada Alutaguse maratoni ning sellega koos edendada Ida-Virumaa suusaelu. Asi otsustatud asuti 2006 aastal 19 märtsil toimunud maratoni hoogsalt ette valmistama juba aastal 2005 ning ürituse toimumisest jagati infot 26.02.2006. Sõlmiti kokkuleppeid toetuste osas. Algselt andis ka „Estonia“ kaevandus suusõnalise kokkuleppe ja nii sai algselt maraton välja reklaamitud kui Eesti Põlevkivi maratonina. Kuid **hiljem kahjuks kaevandus loobus toetamast, sest ei pidanud seda võimalikuks, kuna valitsuse määrusega on riigiettevõtte spondeerimisele pandud piirid**. Selgitas toonane Eesti Põlevkivi avalike suhete juht Raivo Lott. Korraldajad olid sellest küll pettunud ning pidid viimasel minutil leidma uued toetajad. (G. Romanovitš, Põhjarannik 2006) Hoolimata algsele ebaõnnestumisele õnnestus taaselistatud maraton siiski edukalt läbi viia. Omajagu vürtsi lisas maratonisõidule tuisune ilm ja keerulised määrimis olud. Suuskade pidamine ja libisemine kõikusid raja eri lõikudel tugevasti ning hiljem möllama hakanud tugev lumetorm pani suusatajad paraja katsumuse ette. Kuid kehvadest ilmaoludest ning keerulistest määrde oludest hoolimata asus peale 11 aastat pausi rajale üle 300 osaleja. Meestest saavutas 1. koha Risto Roonet, 2. koha Peep Koidu ja 3. koha Timo Simonlatser. Naistest sai 1. koha Tatjana Mannima, 2. koha Tiina Idavain ning 3. koha Darja Mannima. Samuti loodi maratonile uus logo ning praegune maratoni peakorraldaja Robert Peets saatis taotluse, et Alutaguse suusamaraton saaks Estoloppeti liikmeks. E. Gamzejev, Põhjarannik 2006)

Vanad kalad 1, Timo Juursalu 0

Märkimist väärib siinkohal Timo Juursalu poolt räägitud lugu, kus 2006-nda aasta maratoni lõpuosas oli ta saanud liidritega koos eest ära sõita. Pundis sõites üks hetk kogenenumad sõitjad pakkusid talle, et ole hea tee ka ees tööd. Noor 18-aastane suusataja ei lasknud kaua paluda ning läks ette ja rassis oma mitu kilomeetrit. Kui ta andis töötegemise järgmisele üle, siis sõitsid ülejäänud mehed temast lihtsalt mööda. Vaimselt lõi see noore sõidumehe rivist välja ja kulges üksinda lõpuni, aga õppetund oli kogu eluks. Kogemuse vastu ei saa ning sinna ette polnud vaja ronida.



Foto: wikipedia

Tatjana Mannima

Esimestel kordadel osalesin selleks, et saada võistluskogemust. Viimastel aastatel osalesin selleks, et olla pildil. **Samuti ei saa saladuses hoida, et sai võitudega raha teenida.** Kogusin ka Estoleppet sarja jaoks väärtuslike punkte.” Hetked Alutaguse Maratonist, mis on tänaseni hästi meeles, kuidas liidripositsioonil naiste arvestuses

sõites püsis teisel kohal olev konkurent minu kannul väga pikalt. See üllatas mind väga, aga kui ma peale 15. kilomeetrit teise käigu sisse panin, siis ta ikkagi jäi maha ja finišis oli meie vahe 2, minuti juures.

2007. aastal sai Robert Peets Alutaguse suusaklubi tegevjuhiks ja võttis maratoni korraldamise Peep Kivililt üle. Sel aastal jäi maraton küll lumepuuduse tõttu ära, kuid tegelikult räägib Robert, et lund oli pool meetrit aga 3-nädalat oli järjest olnud sula. Lund oli 30 cm, aga sellel polnud võimalik suusatada, lihtsalt vajusid läbi lume.(Robert Peets) Kuid niisama see aasta ei istunud, vaid tegeleti rohkem toetajate leidmisega ning maratoni põhisponsoriks sai Merko ehitus.

Ka 2008. aastal olid lumeolud kehvad ning enamik suusamaratone jäi üldse ära. Kuid Alutaguse maratoni korraldajad nägid vaeva ning maraton õnnestus siiski ära pidada. Peale kehma lumeolu lisas korraldajatele lisa pinget ka see, et tegu oli ka kandidaat maratoni ning sellest sõltus kas Alutaguse maratonist saab Estoloppeti sarja või ei. Kuna ilmaoludest tingituna ei olnud võimalik rajale sisse lõigata klassika jälge sõideti maraton vabastiilis. Samuti ei õnnestunud korraldajatel ette valmistada täispikka rada ning seega sõideti maraton 7.5 km rajal mida tuli läbida kolm korda. Põhidistantsi ehk 22,5 km läbijatest saavutas esikoha Timo Simonlatser Lääne-Virumaalt. Teiseks tulnud Eeri Vahtra kaotas talle 2,6 sekundit ja kolmandaks tulnud harjumaalane Madis Vaikmaa 7,3 sekundit. Naistest oli parim üldjärjestuses 10. koha saanud läänevirulane Kaili Sirge. (R. Mägi, Vooremaa 2008) Õnneks saadi maratoni korraldamisega hästi hakkama ning sellest piisas, et võtta Alutaguse maraton vastu Estoloppetisse.

2009. aasta maratoni võib pidada Ida-Virumaa suusapeoks, kuna esimest korda Estoloppeti sarja arvatud võistlus üllatas hea korralduse ja huvitava rajaga kõiki suusasõpru. Kuigi

laupäeval kiskus sulaks, pidas rada vastu ning maratonist sai Ida-Viru kõige osavõturohkeim rahvaspordiüritus. Ühtekokku läks rajale 566 suusatajat. Kellest 40 kilomeetrise põhidistantsi läbis 405 ja poole lühema maa 117 sõitjat. Kuigi 20 km sõidus juhtus äpardus, kus puuduliku rajamärgistuse tõttu eksis mitukümmend sõitjat rajalt ja pidi sõitma lisakilomeetreid. Oldi üldiselt maratoni korraldusega rahul. Meeste klassis võitis maratoni Ilmar Udam, kes jättis võistluseks suusad sootuks määrimata. 2. koha sai Tauno Töld ning 3. kohaga pidi leppima Keijo Priks.



Foto: Kaimo Puniste

Indrek Pak

Ega ma väga palju Alutaguse maratoni kohta öelda oskagi. Olen osalenud alates 2008 v.2009.a. Maraton nagu iga teinegi Estoloppeti sarja kuuluv. Midagi "põnevat" kahjuks või õnneks juhtunud ei ole. Looduslikult on tegu ikka ilusa kohaga ja potentsiaali korraliku vaba aja keskuseks Ida-Virumaal küllaga. Juubeli puhul võiks küll olla mõni mälestus meene, kas maratoni lõpetanule või suveniir ostmiseks. Näiteks müts, kõigi toimunud maratonidega, t-särk Alutaguse maratoni logoga jne.

Kui eelmistel aastatel vaeveldi lumepuuduses, siis 2010 aastal oli lund nii palju, et raja ettevalmistamine läks mitu korda kallimaks, kuna tugevate lumesadude tõttu tuli rada mitu korda uuesti nullist üles ehitama hakata. Õnneks oli maratoni eelsel ööl kümme kraadi külma, mis muutis raja põhja tugevaks. Ka osalejad, keda oli poole võrra rohkem kui aasta tagasi, imestusid kuidas on võimalik värske lumekiht nii tugevaks rajaks vormida. 40 km, 20 km ja laste sõitude finišiprotokollidest võis leida lausa 911 osalejat. 2010 aastal maratoni võitnud Algo Kärp kaalus aga poolel maal tugevate valude tõttu rinnus sõidu katkestamist. Kuid pingutas siiski lõpuni ning viimastel meetritel pidas maha tulise võitluse esikoha nimel Vahur Teppaniga, kes pidi tunnistama Kärbi paremust kaotades talle vaid 0,6 sekundiga. Võitjatest kolm sekundit hiljem jõudis finišisse Priit Narusk. Naistest moodustasid esikolmiku Piret Pormeister, Kaili Sirge ja Laura Rohtla. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2010)



Foto: Mati Kalve

Robert Peets

2010 muutsime ära, et võitja, kes tuleb üle finišijoone, saab auhinnaks pool siga ja teine pool siga loositakse enne võistluse starti, et keegi saab läbida maratoni 40+ km teadmiseks, et finišis ootab teda pool siga (muigab). Nt. mõni naljamees Roland Lessingu (laskesuustaja) käest küsiti, et mis ta selle hooaja peaesmärk, siis ta vastas, et tahaks olümpial mingi koha saada ja Alutaguse maratoni tahaks võita, sest seal saab pool siga.

Ida-Virumaa suurimaks rahvaspordi ürituseks saanud Alutaguse maraton püstitas 2011 aastal osavõtjate arvu poolest järjekordse rekordi. Pakasest hoolimata võttis maratonist osa üle tuhande inimese. Paljud registreerunud jätsid pakase tõttu maratonile tulemata, kuid 15 kraadine külm ei ehmatanud enamikku suusamatkade harrastajat. Kuna rada kulges metsa vahel, mis hoiab tuult kinni, ei seganudki see pakane eriti võistlust. Põhidistantsi võitis seekord eelmisel aastal teiseks jäänud Vahur Teppan, kellel kulus raja läbimiseks vähem kui kaks tundi. Teine oli Eeri Vahtra ja kolmas Raido Ränkel. Nagu eelmiselgi aastal, tuli 7 sekundit võitjast hiljem neljandana parim idavirulane Janek Vallimäe. Võitja sai auhinnaks nagu ikka kohaliku seakasvataja poolt välja antud pool searümpa. Naistest võtsid esikolmiku Piret Pormeister, Kristel Laurson ja Sirli Hanni. (A. Fjodorov, Põhjarannik 2011)

<https://arhiiv.err.ee/video/vaata/emt-estoloppet-emt-estoloppet-3-etapp-alutaguse-maraton>

Ka 2012 aastal ei andnud ilmataat maratonist osavõtjatele armu, vaid kostitas neid vahetult enne starti 18-19 külmakraadiga. Karmidest oludest hoolimata, laabus maraton suuremate tõrgeteta. Ja mis kõige tähtsam - keegi osalejatest ega ligemale 80-liikmelisest korraldajate abiväest raja ääres külma pärast kannatada ei saanud. Pakase kõige silmatorkavam ohver oli vaid kiirabiauto, mis tuli Autoabi trailerile tõsta ja minema sõidutada. Ka sellgi korral vaatamata krõbedale külmale tuli starti ligemale tuhat suusahuvilist. Nendest kiiremad olid Madis Vaikmaa, Timo Juursalu ja Andre Mets meestest ning Eveli Saue, Kaili Sirge ja Sirli Hanni naistest. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2012)

Ei ole maratoni korraldajad ilmataadi poolehoidu vist võitnud. Kord on liialt soe või siis näpistab osalejaid käre pakane. Siis pole jälle üldse lund või siis on seda nii palju, et kogu tööd ei jõua ära teha. Kuid vaatamata ebasoodsatele ilmaoludele suutsid korraldajad teha taas väga hea raja ning kirsina tordil õnnestus 2013. aastal lõpuks ometi kohalikul suusatajal koduradadelt maratoni võit koju jätta. Kokku oli tulnud rajale kaunist talveilma nautima

rekordiliselt 1119, kellest 955 läbisid 40 km ja 166 suusatajat, kes läbisid 20 km raja. Nagu juba öeldud võitis see kordse maratoni kohalik suusataja Timo Juursalu edestades teiseks jäänud Andre Metsa vaid nelja sekundiga. Kolmanda koha võttis see kord Eeri Vahtra. Naistest olid seekord kiiremad Laura Rohtla, Terje Piirmann ja Liis Kalda. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2013)



Foto: Tarmo Haud

Timo Juursalul, kes kõikide idavirulaste rõõmuks võitis lõpuks Alutaguse maratoni, ei kulgenud kogu sõit sugugi muretult. " Valisin endale nullkraadi lähedase ilma jaoks määrdeta karestatud suusa. Sõidu keskosas muutus libisemine aga päris kehvaks. Oli vaja väga kõvasti punnida, et juht grupis püsida. Vahepeal juba mõtlesin, et pagan, kodurajal valisin vale suusa - nii kõvasti võttis suusapõhja kinni. Aga kannatasin ära ja lõpuks tasus see ära. Teadsin, et lõpu kilomeetritel on sel rajal vaja pidavat suuska Umbes 500 meetrit enne finišit, viimase tõusunuki eel panin endast kõik välja, mis oli sisse jäänud, ning sain niimoodi teistest 20 meetrit ette ja suutsin seda edu lõpuni hoida," (Timo Juursalu viidatud E. Gamzejev, Põhjarannik 2013 kaudu)

Taas ei olnud ilm korraldajate poolel, kui eelmine aasta sadas enne maratoni maha hulgaliselt lund, siis seekord ähvardas lume nappus maratoni sootuks ära jätta. Õnneks said tublid korraldajad ja nende abilised vahetult enne maratoni raja siiski valmis. Raja valmistamine polnud aga nii kerge kui võiks arvata. "Umbes 5 kilomeetri ulatuses on lumi peaaegu puudu. Et laupäeval seal sõita saaks, peame kive korjama ja labidaga lund laiali laotama," ütles Peets toona vahetult enne maratoni. Kuid raske töö kandis vilja ning ühiste pingutustega suudeti valmis saada 42 km pikkune rada. Kahjuks ei suudetud rada saada nii heaks, et oleks võimalik maratoni läbida tavapärasel klassikalises stiilis vaid seekord otsustati korraldada maraton vabastiilis. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2014, a) Kehvale ilmale ja rasketele suusaoludele vaatamata tuli starti 693 suusasõpra. Meestest näitasid kiiremaid aegu Eno Vahtra, Morten Priks ja Eeri Vahtra ning naistest Eveli Saue, Kaija Vahtra ning Kati Tammjärv. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2014, b)



Foto: erakogu

Õnnela Raudsepp

olen osalenud mitmel maratonil, esmakordselt 1994 a. Mäletan seda, et hästi keeruline oli võistluspaika ülesse leida, aga õnneks oli alati keegi kaasas, kes midagi mäletas. Arvan, et sain hea kogemuse, kuna võitsin 23 km naiste arvestuses.

Ei erine ka 2015. aasta kuidagi eelmisest. Ka see aasta tuli korraldajatel mujalt lund rajale kohale vedada. "Alutaguse maratoni korraldajad oskavad oma võimeid hinnata. Kui meil ei ole lund, siis ütleme, et võistlust ei toimu, nagu on mõnel korral ka juhtunud. Aga kui näeme, et on võimalik kõva tööga rada valmis teha, siis me oleme seda ka teinud" rääkis Peets toona. Üldiselt öeldes jäid nii korraldajad kui ka ligemale tuhat kohale tulnud suusatajad maratoniga rahule. Meeste võidutsesid Kein Einaste, Martti Himma ja Morten Priks. Naistest Heidi Raju, Triin Ojaste ja Reeda Tuula. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2015)

Järjekordset peetud Alutaguse maraton, mis algselt oli plaanis korraldada juba veebruaris tuli lume puuduse tõttu edasi lükata märtsi. Vaatamata sellele, et maraton tuli edasi lükata võttis maratonist osa 572 osalejat. Tunduvalt vähem kui eelmine aasta, kuid siiski piisav hulk, et lugeda maratoni kordaläinuks. Rajale olid tulnud nii suusatipud, ärimehed, jalgpallilegend, turistid Venemaalt kui paljud teised huvilised. Nt Geograafi haridusega kogenud suusahundi Jagomäe hinnangul on Alutaguse maraton võtnud Haanja maratonilt üle Eesti kõige ilusama maratoni tiitli. Veel enne starti ei osanud Martti Himma aimatagi, et kahe tunni pärast on just tema see, kes esimesena üle lõpujoone tuiskab. Tema järel ületasid finišijoone Andreas Veerpalu ja Eno Vahtra. Naistest võidutsesid Heleri Kivil, Terje Piirmann, Kaija Vahtra. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2016)

Meeletu tahtejõud korraldamisel

Robert Peets on välja toonud, et meie nägemus ja tugevus on see, et me oleme väga paindlikud, me lükkame maratoni võimalusel edasi. Kui vaadata ajalugu, siis maraton on ära jäänud ainult 2007a ja 2020a. Ülejäänutel aastatel on õigel kuupäeval maraton toimunud ma arvan, et 30% kordadest, teistel kordadel on lükatud nädal või kaks edasi, tehtud väiksema ringi peal, sõidetud mitu ringi, veetud lund, ühesõnaga leitud lahendusi. (Robert Peets)

Kui mujal Eestis nappis lund ja Estoloppeti kaks esimest maratoni oli lumepuuduse tõttu edasi lükatud, siis Pannjärvel oli metsaalune lumine, küll aga ei olnud rajal lund piisavalt, et pidada maratoni täispikal ringil. Seega tuli korraldajatel vastu võtta otsus kuidas ja mis mastaabis maraton toimub, sest edasi lükata seda kuskile enam ei olnud. Kanged mehed nagu need Alutaguse mehed on ei tulnud isegi kõne alla maratoni ärajätmine. Kibekiirelt alustati kunstlume tootmist ja raja üles ehitamist. Kokku veeti traktoritega rajale 4 km jagu lund, millest rajameister Ülo Ahu vormis suusaraja. Kuna täispikka ringil ei õnnestunud maratoni läbi viia toimus 2017 aastal maraton 10 km ringil ning sõideti vabastiilis. (R.Kundla, ERR 2017) Eesti selle talve esimesel pikal suusasõidul oli ligi 600 osalejat. Nende seas ka kaks Eesti pikamaasuusatajat kangelast- Uno Leist ja Raul Olle. Uno Leisti teavad Eesti suusahuvilised eelkõige uisusammu Eestisse toojana. Nii uskumatu, kui see ka polnud tuhiseski 10 km sõidus esimesena üle finišijoone kollase mütsiga Uno Leist. 30 km sõidus võidutsesid meestest Martti Himma, Enno Vahtra ja Risto Roonet ning naistest Reeda Tuula, Julia Nifakina, Laura Kuusemets. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2017)

<https://www.err.ee/582237/alutagusel-kaib-hooaja-esimese-estoloppeti-maratoni-jaoks-lume-tootmine>

<https://www.facebook.com/watch/?v=1443662162320089>

Ka 2018. aasta ei olnud Alutaguse maratoni korraldajate vastu leebe. Kehvad lumeolud jätsid oma jälje ning ka seekord ei õnnestunud maratoni läbi viia täispikal rajal. Kuid seekord läks paremini, kui eelmine aasta ning korraldajatel õnnestus ette valmistada 13 km pikkune suusarada. Korraldajad pälvisid kõige rohkem osalejate kiitust selle eest, et nappide lume olude kiuste valisid nad raskema tee ja viisid maratoni läbi klassikastiilis. Rajameister Ülo Ahul olid maratoniaelse nädala ööd tõised. Nädala algul korjati siit- sealt kokku lund, mis transporditi rajale. Stardieelseks õhtuks oli rada kenasti valmis, kuid ööl enne maratoni toimumist tuli rajasin uuesti välja ajada, kuna keegi sõge autojuht oli mitmekümne meetri ulatuses raja ära lõhkunud. Stardi ajaks oli aga rada uuesti korda tehtud ning ligemale 400 osalejat võisid minna klassikarada nautima. Ka seekord võidutses 39 km sõidus Martti Himma, jättes seljataha Mart Kevin Põlluste ja Taavi Kaiv'i. Naistest olid seekord kiireimad Triin Ojaste, Terje Piirmann ja Jaanika Paalmäe. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2018)

Vihma ja Tuult trotsides õnnestus maratoni korraldajatel 2019. aastal ette valmistada täispikk rada. Kuna seekordne maraton toimus nädal peale Tartu maratoni andis see tunda ka osalejate

arvus. Ida-Viru tuntuimast tali spordiüritusest võttis osa napilt üle poole tuhande osaleja. Juba neljandat korda võitis Alutaguse maratoni ning sellega kaasas käiva pool siga Martti Himma, kes edestas oma konkurente Taavi Kaiv'i ja Sander Linnust vaid mõne sekundiga. Naistest võidutses Kohalik Illuka neiu Aveli Uustalu, kes kordas treeneri vägitegu. Nimelt võitis Aveli Uustalu treener Timo Juursalu Alutaguse maratoni kuus aastat tagasi. Naistest teiseks tulnud Reeda Tuula-Fjodorovat edestas Uustalu rohkem kui kümne minutiga. Kolmanda koha pälvis naistest aga Merilin Jürisaar.

Lisaks tavapärasele maratonile toimus maratonile eelneval öhtul esmakordselt ka öömaraton. Erinevalt tava maratonist sõideti öömaratoni 22 km pikkusel ringil (Alutaguse maratoni lühikese raja ring). Rada oli tähistatud suusaraja ning helkurpostidega. Lisaks oli rada 10% ulatuses valgustatud. Rajale minevad võistlejatel pidi olema oma valgustusvahend mille sai vajadusel koos numbriga soetada. Alutaguse öömaratonil kohti ei jagatud, ent tulemuse sai kirja üle 130 osaleja. Esimesest öömaratonist võttis osa ka president Kersti Kaljulaid, kelle sõnul oli see selline nõiduslik öine sõit. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2019)

2020. aastal tuli maratoni korraldajatel vastu võtta otsuse ning lume puudumise tõttu olid nad sunnitud maratoni ära jätma.

Lõpuks andis ilmataat võistluste korraldajatele ideaalsed lume tingimused, kuid nüüd tuli rinda pista uute katsumustega. Koroona viiruse leviku tõttu tuli paljusid asju teha teisiti, kui muidu. Enne võistluste väljakuulutamist tuli saada valitsuselt nõusolek. Peets sõnas, et oli väga tänulik, et valitsus väljastas lisatingimuste nõuetega eriloa Estoloppeti maratonide korraldamiseks. Muidugi tähendas see seda, et võistlejate arv oli piiratud ning siseruumidesse ei tohtinud osalejaid lubada. Kuid nendele nüanssidele vaatamata sujus maratoni korraldamine sujuvalt. Ilus päikseline suusailm meelitas piirangutele vaatamata kohale 627 osalejat. Seekord võidutses Alutaguse maratonil 15 aasta järel taas Kiviõlist pärit Tatjana Mannima. Edestades teise koha omaniku Anette Kasemetsa kümne minutiga. Kolmandana jõudis Finišisse Merilin Jürisaar. Meestest olid seekord kiireimad Mart Kevin Põlluste, Taavi Kaiv ja Martin Nassar. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2021)

Samuti toimus maratoni eelõhtul juba teist korda öömaraton, kuhu oli ennast kirja pannud ligemale paarsada suusasõpra. Ka seekord kulges öömaratoni rada 22 km pikkusel rajal. Nagu ka 2019 aastal nii ka seekord ei võetud aegu ning osalejad said nautida maagilist suusasõitu pimedas Alutaguse metsas. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2021)

Robert Peets - 2021 aasta öömaratoni markantsem juhtum oli see, et 4 km rajast olid põdrad jooksnud segamini ja kui küsisime osalejatelt tagasisidet, siis üks osaleja ilmselt ei ole väga loodusega kokku puutunud ja saatis sellise vihase tagasiside kirja, et te peaksid kohalike hobusekasvatajatega suhtlema ja neid informeerima, et selline võistlus toimub ja et nad ei ratsutaks suusaraja peal.



Foto: Põhjarannik

Avo Sambla

Endise suusataja ning treeneri jaoks oli väga huvitav kogemus osaleda öömaratonil, mis on kardinaalselt erinev tava suusamaratonist. Alutaguse maraton on kohaliku (Ida-Virumaa) suusasõbra jaoks sama nagu ülejäänud Eestile on Tartu Maraton. Avo on osalenud võistlustel nii väga mitmes erinevas rollis: võistleja, treener, rajameister, lastesõitude korraldaja, lihttööline ja abi delegaat. Korraldajana tõi ta välja selle, et ürituse õhkkond on alati meeldiv, pingevaba ja professionaalne.

on spordiüritusena üks suuremaid liikumisüritusi Ida-Virumaal. Tema sõnul on Alutaguse suusaradade tuntus paranenud just tänu maratonile ning selle abil meelitanud Ida-Virumaale ööbima jäävaid turiste ja ka läbisõidul olevaid teenuste tarbijaid. Olles ise Alutaguse Puhke- ja Spordikeskuse juhataja sõnas ta, et kohalikud majutusasutused ei ole üksteise konkurendid, vaid hoopis koostööpartnereid. Lisaks tõi ta välja, et korraldajad üritavad alati kaasata ka kohaliku kogukonda ürituse korraldamisel. Ürituse õhkkonda on püütud hoida alati sellisena, et kõik tuleksid ning lahkuksid ürituselt ainult heade emotsioonidega. (Avo Sambla)

Nagu eelmisel aastal tuli korraldajatel ka tänavu rinda pista koroonaviirusega. Hakkama tuli saada väiksemate tuludega ning vähemate vabatahtlike abilisteta. Samuti tuli Korraldajatel sel aastal rohkem vaeva näha maratoni radade ettevalmistamisega. Ühelt Poolt erakordse lumerohkuse pärast, aga lisaks ka seetõttu, et tänavu oli veelgi rohkem ATV-dega sõitjaid juba ettevalmistatud suusaradu lõhkunud. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2022, a) Sellest hoolimata suudeti enne maratoni starti rajad suurepärasesse seisukorda saada. Mõnusat talveilma ning head rada oli seekord tulnud nautima üle 500 suusasõbra. Kuna paljud tegijad puudusid tänavuselt maratonilt võitsid nii meeste kui ka naiste arvestuses Ida-Virumaa juurtega suusatajad. Meestest võidutses Vokast pärit Andres Juursalu, teise koha sai Sander Linnus ning kolmanda koha võttis Alvar Ratt. Naistest oli kiirem kiviõlist pärit Tatjana Mannima, teise

koha sai Merilin Jürisaar ning kolmanda koha sai Reeda Tuula-Fjodorov. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2022, b)

Ka tänavu toimus maratonile eelneval õhtul öömaraton, mis on muutumas aina populaarsemaks. Tänavu oli tulnud nautima hilisõhtust pimedat Alutaguse metsa ligi 150 osalejat. (E. Gamzejev, Põhjarannik 2022, b)

Robert Peets on öelnud, et „kui kõiki neid 16. a. kokku võtta, mil tema on seda maratoni korraldanud, siis võib öelda, et Alutaguse maraton on unikaalne seetõttu, kuna ta on toimunud looduslikul lumel, sellel ajal kui mujal Eestis on kunstlumi juba sulanud. Selles piirkonnas püsib lumi väga hästi. Nt. kui üks aasta väga kehvval lumeaastal toimus Tartu maraton 4 km ringil, siis meie suutsime 20 km ringi kokku kraapida metsa alt. Looduslikult hästi hea koht ja ma arvan, et üks parimaid kohtasid, kus Eestis maratoni korraldada.“

Lisaks on Peets välja toonud, et alates 2022a detsembrist saab lisaks osta juurde meie keskuses majutuse. Logid iseteenindusse sisse, valid nt öömaratoni 10 km distantssi, võtan majutuse kahese toa koos hommikusöögiga, võtan suusamäärimise, tellin endale öömaratoni särgi. Paned ainult linnukesi ja maksad kogu teenuse eest ära. Ma tahan tegelikult jõuda selleni, et sa istud rongi peale ja sul on rongipilet ka juba ostetud, et kogu see *flow* oleks nii mugav, et sa teed ühe makse ja sinu eest on kõik tehtud. Sa ainult jalutad läbi kogu selle protsessi. Siia maani ei olnud sportoses see võimalik, aga me maksame selle programmeerimise jupi eest eraldi raha, et see tehakse ja see aasta saab see olema esimest korda. (Robert Peets)



Foto: Kaarel Zilmer

Arvo Raja

Alutagusel on maratonisõit nagu suur talvine pidupäev-melu on piisavalt, kontrollipunktides tegutsevad reporterid, tutvustatakse võistlejaid ning ergutatakse igat võistlejat. Ja muidugi on eriti hea, et stardi ja finišipaik on samas kohas, jäävad ära mitmed liikumismured ja kogu keskus on täis maratoni toimetamisi juba varavalgest kuni õhtuni välja. Alutaguse maratoni rada peab ta suhteliselt lihtsaks, kus algus ja lõpp on mägisemad, aga siis vahepealne osa on laugem, kus saab valdavas osas paaristõugetega sõita. Rajal on ka parasjagu tõsiseid laskumisi, mis on küll igati turvalised. Ise ta on ikka alati rada arvestades suusa pidama pannud, et siis eriti lõpu osas korralikult järsemaid tõuse saaks võtta.

Maratonirada on Alutagusel alati väga heasse korda viidud, kogu rajatrass on metsade vahel piisavalt laialt puhastatud, et sadav lumi saaks korralikult rajale sadada. Aga seda on Eestis pea kõik maratonid üha rohkem ja rohkem oma radasid arendades silmas pidanud. Muidugi on lumevaestel talvedel lumega väga palju vaeva nähtud ja vaid 2020.aastal pidi Alutaguse maraton ära jääma. Ühel aastal kogusid korraldajad lund lausa ümbruskaudsetelt järvedelt ja vedasid seda radadele. Aga muidu on see Pannjärve ja selle ümbruse kant üks Eesti lumisemaid.

Ka Alutaguse maratonidel on kogu korraldus alati väga hea olnud - hästi ja käepäraselt on paigutatud joogipunktid ja muud pakutavad teenused. Et Arvo Raja on palju ka maailma muudel maratonidel suusatanud, siis nendega võrreldes on nii Alutagusel ja kogu Estoloppeti sarja maratonidel korraldustase neist isegi parem. Paigas on suusatajate logistika, ette on valmistatud korralikud parklad, mis jäävad kohe stardiala juurde, samuti pakutakse riietusvõimalusi soojades ruumides. Kogu Estoloppeti osas on Alutaguse maratonil veel üks tähtis roll, sest maratonikalendris on ta esimene klassikatehnikas maraton ja seda nädala enne Eesti suurimat – Tartu maratoni. Nagu kogenud maratonisõitja Arvo Raja märgib – on see äärmiselt hea „lahti sõitmise „ võimalus ja Alutaguse sõiduga saavad paljud endale kinnituse, millises seisundis nad on.

Kokkuvõtvalt tänab Arvo Raja kõiki sealtkandi suusaentusiaste, kes kunagi nii kaunis ja lumises kohas maratonitraditsiooni alustasid ja see , mis seni kenasti kestnud, peab ikka uutel ja uutel talvedel jätkuma. Kiitus teile Alutaguse tublid tegijad !

Tuleviku silmaspidades võiks Alutaguse Maraton Alutaguse Puhke- ja Spordikeskuse juhataja Avo Sambla hinnangul kuuluda rahvusvahelisse suusasarja ning jätkata järk järgult iga-aastast arengut ning kindlasti jõuda taas 1000 osalejani või rohkemgi.

Kokkuvõte

Tegemist on ääretult seiklusrikka maratoni ajalooga. Silma hakkab meeletu tahtejõud korraldamisel ja seiklused suusaradadelt, mis tänapäeval tundub sama utoopiline kui 1961 aastal Yuri Gagarini sõit kosmosesse. Puudusid rajatähised, eksinud võistlejad, tuhk rajal, sõideti kõnniteedel jne. Teisalt ei ole tänase päevani kuskile kadunud mured lumepuuduse või halbade ilmastikuolude osas. Paranenud on auhinnafond vimplist auhinnaarahadeni. Lisaks saab võitja pooliku sea. Meeskondlik sõit on asendunud individuaalse võistlemisega. See kõik iseloomustab eestlasele omast töökust, tahtmist ja spordihinge. Seda kõike antakse edasi põlvest põlve Ida-Virumaal kuni tänase päevani.

Kasutatud kirjandus

Schmidt. J (1962) Talimängud, talispartakiaadid: Noorsoo talispordimängude ja Eesti NSV talispartakiaadi raames peeti Kohtla-Järve lähistel kaks massilist suusaüritust. Spordileht.

Schmidt. J (1962) Kõik Kuremäe-Jõhvi suusamatkale! Leninlik Lipp (eelinfo)

Schmidt. J (1962) Kuremäe-Jõhvi suusamatkal 121 osavõtjat. Leninlik Lipp

Schmidt. J (1963) Huvitav suusamatk. Leninlik Lipp (eelinfo)

Aasaleht. H (1963) Põlevkivilinna töötajad matkarajal. Spordileht.

Autor teadmata (1966) Suusamatk ja -maraton Nõukogude armee 48. aastapäeva tähistamiseks. Leninlik Lipp (eelinfo)

Raamets. E (1966) Suusamaratoni ja matka tulemused. Leninlik lipp

Raamets. E (1967) Suusamatk ja -maraton Nõukogude armee 49. aastapäeva tähistamiseks. Leninlik Lipp (eelinfo)

Raamets. E (1968) Suusamaratonist ja -matkast. Leninlik Lipp

Raamets. E (1969) Matkast- maratonist ja suusatajaist. Leninlik Lipp

Kohtla-Järve Turismiklubi (1970) Suusamaraton ja -matk Kose-Kuremäe-Kose 22. veebruaril. Leninlik Lipp (eelinfo)

Raamets. E (1971) Armee aastapäeva tähistamiseks matkal. Leninlik Lipp

Rattasepp. E (1972) Suusamatk Nõukogude armee aastapäevaks. Leninlik Lipp (eelinfo)

Rattasepp. E (1972) Puhkepäevadel: 234 suusatajat Kuremäe radadel. Leninlik Lipp

Printsmann.U (1973) Matkarajalt. Leninlik Lipp

Matkaklubi (1974) Tähelepanu, suusatajad! Leninlik Lipp (eelinfo)

Printsmann.U (1975) XIV Kuremäe maraton ja matk. Leninlik Lipp

Printsmann.U (1975) 22. veebruaril matkaradadele! (eelinfo). Leninlik Lipp

Saks. A (1976) Kose-Kuremäe- Kose XV suusamaratonilt. Leninlik Lipp

Leninlik Lipp (1977) Suusamatkale... Leninlik Lipp (eelinfo)

Skorohhodov. J (1977) Pidupäeva auks. Leninlik Lipp

Käiss. E (1978) Nädalavahetus suuskadel. Leninlik Lipp

Käiss. E (1979) Alutaguse Suusamaraton ja -matk. Leninlik Lipp (eelinfo)

Käiss. E (1979) Alutaguse Suusamaraton ja -matk. Leninlik Lipp

Käiss. E (1980) Alutaguse suusamaraton ja -matk. Leninlik Lipp

Käiss. E (1981) Suusamaraton ja -matk. Leninlik Lipp (eelinfo)

Käiss. E (1981) Üritus läks korda. Leninlik Lipp

Käiss. E (1982) Alutaguse maratonile. Leninlik Lipp (eelinfo)

Murd. V (1982) Alutaguse maraton. Leninlik Lipp

Kokk. M (1983) Alutaguse '83. Leninlik Lipp (eelinfo)

Murd. V (1983) Alutaguse '83. Leninlik Lipp

Murd. V (1984) Alutaguse '84. Leninlik Lipp

Mõdriku. E (1984) Üheksa küsimust rajameistrile. Leninlik Lipp

Murd. V (1985) Alutaguse '85. Leninlik Lipp

Krass. A (1985) Alutaguse suusarada ootab. Leninlik Lipp (eelinfo)

Klubov. B (1986) Elamuslik suusapidu. Leninlik Lipp

Klubov. B (1987) Isegi kaotajad võidavad. Leninlik Lipp

Krass. A (1988, a) Alutaguse maraton toimub! Leninlik Lipp (eelinfo)

Krass. A (1988, b) Saigi maraton peetud! Leninlik Lipp

Nekrassov. A (1989) Alutaguse maraton. Leninlik Lipp

Klubov. B (1990) Alutaguse maraton sai teoks. Leninlik Lipp

Klubov. B (1991) Alutaguse maraton. Põhjarannik

Jagula. R (1992) Alutaguse suusamaratonist. Põhjarannik (eelinfo)

H. Aasaleht (1992) Alutaguse suusamaraton toimub 2. veebruaril. Põhjarannik (eelinfo)

Aasaleht. H (1994) Alutaguse suusamaratonile. Järva Teataja

Sporditoimetud (1994) Alutaguse suusamaraton: Tamsalu sportlaste hea esinemine. Virumaa teataja

Romanovitš. G (2006) Alutaguse seanahk vedas kohale sadu suusatajaid. Põhjarannik

Gamzejev. E (2006) Alutaguse maraton tegi võimsa taassünni. Põhjarannik

Gamzejev. E (2007) Alutaguse maraton pürgib Estoloppeti sarja. Põhjarannik (eelinfo)

Gamzejev. E (2007) Varajane kevad ei lase tänavu Alutaguse maratoni läbi viia. Põhjarannik

Mägi. R (2008) Eeri Vahtra Alutaguse maratonil teine. Vooremaa

Gamzejev. E (2009) Alutaguse maraton vaimustas suusasõpru. Põhjarannik

Gamzejev. E (2010) Alutaguse maraton vaimustas suusatajaid. Põhjarannik

Fjodorov. A (2011) Paadunud suusasõbrad trotsisid pakast. Põhjarannik

Gamzejev. E (2012) tuhande külmapõlguri suusapidu. Põhjarannik

Gamzejev. E (2013) Timo Juursalu jättis maratonivõidu lõpuks koju. Põhjarannik

Gamzejev. E (2014, a) Alutaguse maraton toimub vabastiilis. Põhjarannik (eelinfo)

Gamzejev. E (2014, b) Selle talve suurim suusapidu oli Ida-Virumaal. Põhjarannik

Gamzejev. E (2015) Ida-Viru suusapidu nautis tuhat osalejat. Põhjarannik

Gamzejev. E (2016) Alutaguse maraton pälvis osalejatelt kiitust. Põhjarannik

Kundla, R (2017) Alutagusel käib hooaja esimese Estoloppeti maratoni jaoks lume tootmine. ERR <https://www.err.ee/582237/alutagusel-kaib-hooaja-esimese-estoloppeti-maratoni-jaoks-lume-tootmine> (Viimati vaadatud 30.12.2022)

Gamzejev, E (2017) Vanameistrite pidupäev maratonirajal. Põhjarannik

Gamzejev, E (2018) Alutaguse maraton leevendas klassikastiil nälga. Põhjarannik

Gamzejev, E (2019) Aveli Uustalu jättis Alutaguse maratoni võidu koju. Põhjarannik

Gamzejev, E (2020) Alutaguse maraton sihib uut võimalust märtsi keskel. Põhjarannik

Gamzejev, E (2021) Tatajana Mannima võitis 15 aasta järel Alutaguse maratoni. Põhjarannik

Gamzejev, E (2022,a) Alutaguse maratoni korraldajad võitlevad nii koroona kui ka radade lõhkujatega. Põhjarannik (eelinfo)

Gamzejev, E (2022, b) Alutaguse maratoni võitsid sel aastal Ida-Virumaa juurtega suusatajad. Põhjarannik